

INFORMATOR o XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej

rok szkolny 2017/2018

Wyzwania współczesnego ryнку pracy

POLSKIE TOWARZYSTWO EKONOMICZNE

INFORMATOR o XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej rok szkolny 2017/2018

Wyzwania współczesnego rynku pracy

POLSKIE TOWARZYSTWO EKONOMICZNE

WARSZAWA 2017

Redakcja
Stanisław Owsiak

Projekt okładki i strony tytułowej
Miroslaw Krzyszkowski

Korekta
Zespół

Olimpiadę Wiedzy Ekonomicznej sfinansowano z dotacji MEN – umowa nr MEN/2016/DKZU/929 z 26 września 2016 r.

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2017

ISBN 978-83-65269-18-8

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa

Skład, łamanie, druk i oprawa
TECHNET Sp. z o.o.
ul. Biskupińska 3A
30-732 Kraków

Wydanie I
Nakład 4000 egz.

SPIS TREŚCI

List do dyrektorów szkół	5
Informacje o XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej	7
Kalendarium XXXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	12
Nagrody	13
Patronat honorowy i mecenas Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	16
Zgłoszenie udziału szkoły w XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej	17
Informacje o organizatorach – dane teleadresowe	18
Skład Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (kadencja 2017–2022)	22
Regulamin Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	26
Program Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	38
Literatura i źródła wiedzy zalecane w przygotowaniach do XXXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	40
Podsumowanie XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	42

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Dyrektorzy szkół

Szanowni Państwo,

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej serdecznie zaprasza do wzięcia udziału w XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. W roku szkolnym 2017/2018 hasło przewodnie Olimpiady brzmi „Wyzwania współczesnego rynku pracy”. XXXI Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej objęta została honorowym patronatem Ministerstwa Rozwoju.

Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej organizowana jest przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej, począwszy od roku szkolnego 1987/1988. Należy ona do największych i najważniejszych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekonomicznej, skierowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całego kraju oraz ich nauczycieli. Znajduje to wyraz w liczbie uczestników i szkół przystępujących do zawodów każdej edycji Olimpiady. W dotychczas zorganizowanych trzydziestu dziewięciu edycjach Olimpiady udział wzięło ponad 320 tys. uczniów.

Głównym celem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest edukacja ekonomiczna młodzieży, poszerzenie wiedzy ekonomicznej, w tym świadomości jej znaczenia oraz zainteresowań przedmiotem, wiedzy o współczesnej gospodarce oraz wspieranie rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych. Przyjęta formuła Olimpiady ma na celu zarówno sprawdzenie zdobytej wiedzy ekonomicznej, jak i sprzyjanie rozwojowi samodzielnego myślenia. Dotychczasowe doświadczenia pozwalają stwierdzić, że cele te są realizowane z powodzeniem. Laureaci i finaliści Olimpiady są obecnie uznanymi naukowcami, przedsiębiorcami, menedżerami oraz urzędnikami wysokiego szczebla administracji państwowej.

Dla laureatów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz nauczycieli sprawujących nad nimi opiekę, a także dla najlepszych szkół przewidziane są co roku nagrody pieniężne i rzeczowe. W bieżącej edycji zawodów planowane jest przekazanie nieodpłatnych egzemplarzy książki o tematyce ekonomicznej dla wszystkich uczestników zawodów II stopnia (okręgowych). Ponadto każdy nauczyciel organizujący zawody Olimpiady w szkole i sprawujący opiekę nad uczniami otrzymuje imienny dyplom z podziękowaniami. Jest to możliwe dzięki szerokiemu gronu mecenasów i partnerów Olimpiady. Jednocześnie warto podkreślić, że udział uczniów w finałach ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych umacnia pozycję szkoły w rankingach szkół średnich.

Zakres tematyczny zawodów poszczególnych stopni jest zbieżny z podstawą programową nauczania w liceach ogólnokształcących oraz technikach. Uczestnicy powinni dodatkowo poszerzyć swoją wiedzę o zagadnienia z dziedzin określonych w programie Olimpiady z uwzględnieniem problematyki, do której nawiązuje myśl przewodnia bieżącej edycji.

Zawody Olimpiady są trzystopniowe. Zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach. Po zgłoszeniu przez nie chęci uczestniczenia w Olimpiadzie organizatorzy przesyłają do wszystkich szkół komplet materiałów (w tym zestawy pytań) i szczegółową instrukcję przeprowadzenia tego stopnia zawodów. Do zawodów II stopnia

(okręgowych) kwalifikowanych jest 10% najlepszych uczestników zawodów I stopnia z danego okręgu. Zawody tego stopnia odbywają się w 17 największych miastach Polski. Kolejny, III stopień zawodów odbywa się natomiast w Serocku k. Warszawy. W zawodach centralnych bierze udział 100 najlepszych uczniów z całej Polski.

W bieżącej edycji Olimpiady kontynuujemy zmiany mające na celu uatrakcyjnienie zawodów dla młodzieży, a także usprawnienie ich organizacji. Wyrażamy przekonanie, że nowoczesna formuła zawodów – sprawdzona w poprzednich edycjach – również i w bieżącym roku szkolnym wzbudzi zainteresowanie.

Komitet Główny zwraca się z prośbą o pomoc w przeprowadzeniu XXXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a zwłaszcza o:

- rozpowszechnienie przez nauczycieli informacji o Olimpiadzie wśród uczniów (w tym celu prosimy wykorzystać treść niniejszego „Informatora”, załączony plakat popularyzujący Olimpiadę oraz informacje znajdujące się na stronie internetowej owe.pte.pl);
- zorganizowanie Komisji Szkolnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz wypełnienie elektronicznego formularza zgłoszenia udziału szkoły w zawodach Olimpiady;
- stworzenie uczniom biorącym udział w Olimpiadzie możliwości wysłuchania wykładów związanych z jej tematyką oraz przestudiowania odpowiedniej literatury i materiałów;
- przeprowadzenie zawodów Olimpiady w szkole we współdziałaniu z właściwym Komitetem Okręgowym Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Pragniemy podkreślić, że pomyślna realizacja tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, nie byłaby możliwa bez pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli, którzy z zaangażowaniem przygotowują młodzież do Olimpiady i są głównymi organizatorami zawodów szkolnych. Jak zawsze liczymy na Państwa niezawodną pomoc i współpracę. Za ten ogromny wkład pracy Komitet Główny już dziś składa wyrazy serdecznego podziękowania i uznania.

Informacje o XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wraz z kalendarium oraz dane teleadresowe Komitetów Okręgowych OWE wraz z ich właściwością miejscową znajdują się w niniejszym „Informatorze”.

Wersja elektroniczna „Informatora”, a także aktualne informacje o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej są zamieszczone na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego pod adresem owe.pte.pl, do zapoznania się z którą serdecznie zapraszamy. Zachęcamy również do odwiedzenia profilu Olimpiady na portalu społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej>).

W wypadku jakichkolwiek pytań dotyczących organizacji i przebiegu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej prosimy o kontakt z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym OWE.

Serdecznie zapraszamy do udziału w XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. Wszystkim uczestnikom Olimpiady już dziś życzymy wielu sukcesów w jej bieżącej edycji.

prof. UZ dr hab. Bogdan Ślusarz
wiceprezes Polskiego
Towarzystwa Ekonomicznego

prof. dr hab. Stanisław Owsiak
przewodniczący Komitetu Głównego
Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

INFORMACJE O XXXI OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Wyzwania współczesnego rynku pracy

Temat przewodni poprzedniej XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej brzmiał „Państwo a gospodarka”. W trakcie udziału w olimpiadzie uczestnicy zdobyli wiedzę z zakresu relacji państwa z innymi podmiotami gospodarki rynkowej. Bieżąca edycja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (XXXI) podejmuje problem wyzwań, jakie występują na współczesnym rynku pracy. Temat ten powinien być szczególnie bliski uczestnikom, którzy w niedalekiej przyszłości staną się jego uczestnikami, czy to w roli pracodawcy czy też pracownika.

W literaturze przedmiotu występuje niezliczona liczba definicji pojęcia rynku. Jedna z nich mówi, że jest on miejscem, gdzie podaż spotyka się z popytem, i gdzie kształtuje się cena. Sam rynek pracy nie odbiega od tego podręcznikowego ujęcia. Jednak towar będący przedmiotem obrotu na nim jest niewątpliwie wyjątkowy. Jest nim praca – czynnik wytwórczy charakteryzujący się indywidualnością, twórczością i kreatywnością. Praca ludzka zajmuje we współczesnej gospodarce szczególne miejsce, co wynika z gospodarczego, ale i także społecznego jej znaczenia. Stąd też wysoka ranga zagadnień poruszanych w ramach dyskusji na temat współczesnego rynku pracy. Należy tu podkreślić, że problematyka rynku pracy jest jednym z centralnych elementów unijnej strategii Europa 2020, której zadaniem jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie miał charakter inteligentny, zrównoważony oraz sprzyjający włączeniu społecznemu. Wśród podstawowych pięciu celów wskazano, że do 2020 r. w krajach Unii Europejskiej 75% osób w wieku 20-64 lata powinno mieć pracę.

Jednym z podstawowych problemów rynku pracy jest występowanie zjawiska bezrobocia. Jak zauważa E. Kwiatkowski, należy ono do najbardziej palących problemów społecznych. Dlatego też bezrobocie jest przedmiotem dogłębnej i mającej długą historię analizy ekonomistów. J.A. Hobson w połowie lat dziewięćdziesiątych XIX wieku zdefiniował je jako przymusową bezczynność zawodową. Należy tu podkreślić, że zjawisko bezrobocia ma charakter wieloaspektowy, stąd też dla prawidłowej jego analizy niezbędne jest zastosowanie odpowiedniej klasyfikacji. Najczęściej w literaturze przedmiotu wśród rodzajów bezrobocia wymienia się: frykcyjne, strukturalne, cykliczne (koniunkturalne), równowagi i nierównowagi oraz krótko- i długookresowe.

Szczególnym rodzajem bezrobocia jest to występujące wśród ludzi młodych. Zwykle osiąga ono wartości wyższe, a nawet – jak podaje Eurostat – może ono być ponad dwukrotnie większe, niż to, które występuje w całej populacji. Jak pokazują dane, w ostatnich latach w przypadku niektórych państw europejskich problem ludzi młodych pozostających bez pracy osiągnął niespotykane dotąd poziomy. Dla przykładu, w ciągu ostatnich kilku lat poziom bezrobocia wśród młodych Greków przekroczył 60%, a Hiszpanów 56%. Stąd też w stosunku do osób młodych, które weszły na rynek pracy w okresie kryzysu gospodarczego pojawiło się określenie „straconej generacji”. Niestety znajduje ono potwierdzenie w wynikach badań L. Khan, która odkryła, że absolwenci uczelni wyższych wchodzący na rynek pracy w okresie spowolnienia gospodarczego doświadczają silnego, negatywnego oraz długotrwałego efektu ograniczającego ich szanse zawodowe.

W kontekście wyzwań współczesnego rynku pracy w ostatnich latach uwidoczniło się zjawisko polegające na nie pojawieniu się spadku bezrobocia pomimo poprawy koniunktury gospodarczej, tzw. *jobless recovery* (warto tu jednak podkreślić, że określenie to ma już prawie 90 lat). W szczególności ujawniło się ono w gospodarce amerykańskiej i dotyczyło procesów wychodzenia z recesji, które występowały w USA od końca lat osiemdziesiątych XX wieku, to jest: recesji z lat 1990-1991, 2001 r. oraz tzw. Wielkiej Recesji (czyli kryzysu finansowego lat 2007-2009). Jak pokazują badania S.L. Schreft, A. Singh i A. Hodgson, w latach 1960-1989 utracone z tytułu recesji miejsca pracy były odtwarzane w ciągu ośmiu miesięcy. Czas ten został jednak wydłużony odpowiednio do 23 oraz 38 miesięcy w przypadku recesji z lat 1990-1991 oraz z 2001 r. Wśród czynników, które mogły mieć na to wpływ wymieniana jest m.in. polaryzacja rynku pracy polegająca na zaniku miejsc pracy wymagających przeciętnych kwalifikacji i charakteryzujących się wykonywaniem rutynowych czynności. Jak zauważają N. Jaimovich i H. E. Siu,

jest ona wynikiem postępu technicznego. Szczególnym jego przejawem jest coraz szersze stosowanie robotów, które zastępują ludzi w wykonywaniu coraz szerszego spektrum zadań. Niektórzy ekonomiści (m.in. L. Briggaglio oraz M. Vella) przypisują postępującej automatyzacji spadek udziału pracy w dochodzie narodowym mający miejsce w ostatnich dziesięcioleciach (jak wskazuje OECD, problem ten dotyka przede wszystkim państw rozwiniętych). Ponadto, teza ta ma również tłumaczyć rozdzwięk występujący pomiędzy wzrostem produktywności a wynagrodzeniem za pracę występującym w takich państwach jak USA od lat 80. XX wieku. Warto tu przypomnieć, że to relacja płac realnych do wydajności pracy w ekonomii klasycznej stanowi czynnik kształtujący popyt na pracę. Również niektórzy przedsiębiorcy (przykładem jest tu E. Musk) stoją na stanowisku, że postępująca automatyzacja prowadzi do wzrostu bezrobocia, co stanowi uzasadnienie wprowadzenia bezwarunkowego dochodu gwarantowanego. Z drugiej strony, postęp techniczny może stanowić rozwiązanie innego wyzwania współczesnego rynku pracy – starzejących się społeczeństw.

W ostatnich dekadach w licznej grupie państw europejskich wystąpiło osłabienie dynamiki wzrostu liczby ludności. Co więcej, w przypadku niektórych krajów przyjęło ono postać absolutnego spadku. Tego rodzaju trendy demograficzne nie pozostają bez wpływu na sytuację na rynku pracy, choć należy podkreślić, że zakres ich oddziaływania jest znaczenie szerszy i dotyczy takich kwestii jak: potencjał gospodarczy, stabilność systemu finansów publicznych oraz systemów emerytalnych. Dodatkowo, połączenie wspomnianych trendów z wydłużeniem się życia ludzkiego skutkuje sytuacją, w której następuje spadek udziału pracowników aktywnych gospodarczo (podaż pracy) w ogólnej liczbie ludności danego kraju. Niestety, problemy te nie omijają gospodarki polskiej. Warto tu podkreślić, że Polska należy do grona państw europejskich o najniższym poziomie dzietności, który dodatkowo jest znacząco niższy od wartości 2,1 gwarantującej zastępowalność pokoleń. Sytuację pogarsza występowanie ujemnego przyrostu naturalnego. W rezultacie ekonomiści prognozują, że w kolejnych latach w Polsce wystąpi znaczący spadek podaży pracy.

Kolejnym z istotnych wyzwań współczesnego rynku pracy jest migracja, w szczególności w jej międzynarodowym wymiarze. Zgodnie z definicją Organizacji Narodów Zjednoczonych, za międzynarodowego migranta uważa się osobę, która zmieniła kraj rezydencji niezależnie od powodów, motywów, którymi się kierowała. W ostatnich dziesięcioleciach skala zjawiska międzynarodowej migracji dynamicznie wzrosła. W analizie *Migration and Development. A Role for the World Bank Group* Bank Światowy podaje, że w 1960 r. liczba migrantów wynosiła około 70 mln osób a obecnie (dane dla 2015 r.) jest to już blisko 3,5-krotnie wyższa.* Tak znacząca zmiana niewątpliwie ma istotny wpływ na funkcjonowanie rynku pracy, zarówno krajów przyjmujących migrantów, jak i tych, z których migracja się odbywa. W dyskusji nad wpływem imigrantów na rynek pracy kraju docelowego istnieją dwa przeciwstawne stanowiska. Pierwsze wskazuje, że napływ imigrantów o niskich kwalifikacjach skutkuje obniżeniem wynagrodzeń oraz zwiększeniem bezrobocia wśród obywateli danego państwa o podobnych kwalifikacjach. Proces ten ma prowadzić do wzrostu nierówności w społeczeństwie. Z kolei P. Cahuc i A. Zylberberg – w oparciu o badania empiryczne – stoją na stanowisku, że wpływ migracji na poziom nierówności w społeczeństwie jest niewielki. Z perspektywy Polski zjawisko migracji w kolejnych latach wystąpi prawdopodobnie w związku z powrotem części obywateli z Wielkiej Brytanii, jako skutek Brexitu. Pytaniem otwartym pozostaje, na ile kapitał rzeczowy oraz ludzki wynikający z tej migracji przyczyni się do wzrostu potencjału gospodarczego Polski.

W dyskusji na temat wyzwań współczesnego rynku pracy istotne miejsce zajmuje także kwestia roli, jaką pełni w nim państwo. Spór na temat wpływu kształtowanych przez państwo instytucji rynku pracy na sytuację na nim jest elementem szerszego problemu – roli państwa w gospodarce. Stanowi on więc kontynuację dyskusji zapoczątkowanej w ramach XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. W teorii ekonomii spór ten toczy się od dawna pomiędzy ekonomistami neoklasycznymi a zwolennikami ingerencji państwa w mechanizm rynkowy. Co więcej, jak zauważa E. Kwiatkowski, pomimo bogatych doświadczeń związanych z regulacją i deregulacją rynku pracy poglądy ekonomistów na temat efektów takich działań są nadal niejednoznaczne.

We współczesnej gospodarce rynkowej państwo stara się wpływać na sytuację na rynku pracy (m.in. poziom zatrudnienia oraz poziom płac) nie tylko przez prowadzenie polityki ekonomicznej, ale również poprzez kształtowanie odpowiednich instytucji, które tworzą zespół norm, bodźców i ograniczeń dla

* Autorzy raportu zaznaczają tu jednak, że w porównaniu do innych wskaźników globalnej integracji jest to wzrost zdecydowanie mniejszy

postępowania podmiotów funkcjonujących na rynku pracy. Wśród instytucji wywierających wpływ na decyzje tych podmiotów wymienić możemy: płacę minimalną, prawną ochronę zatrudnienia, zasiłki dla bezrobotnych, aktywne programy rynku pracy, rodzaje umów o pracę, klin podatkowy (opodatkowanie pracy), a także wiele innych. Niewątpliwie mają one wpływ na elastyczność rynku pracy, którą N. Adnett definiuje jako zdolność do szybkich dostosowań wynikających ze zmian warunków rynkowych i postępu technicznego. Wyższa elastyczność rynku pracy pozwala na szybsze przywracanie równowagi na nim, a także wpływa pozytywnie na ograniczenie występowania bezrobocia (w szczególności strukturalnego). Z drugiej strony skutkuje ona większą zmiennością takich parametrów rynku pracy jak poziom zatrudnienia, płac lub czasu pracy, co prowadzi do mniejszego bezpieczeństwa ekonomicznego i socjalnego pracowników. Jest to niewątpliwym dylemat, przed którym stoi państwo przy oddziaływaniu na rynek pracy. Co więcej, skala wspomnianego problemu wzrasta wraz z zachodzącymi w gospodarce światowej procesami takimi jak globalizacja oraz postęp techniczny.

Jak zauważa R. Blanpain, fordowski model zatrudnienia oparty na instytucji umowy o pracę na przełomie wieków zaczął być podważany. Wyłanianie się nietypowych form zatrudnienia z pewnością zwiększa elastyczność rynku pracy, choć prowadzi do spadku bezpieczeństwa pracowników. Problem ten został również zauważony przez instytucje Unii Europejskiej. Stąd też w jej oficjalnych dokumentach podkreślana jest konieczność zapewnienia odpowiednio wysokiej elastyczności rynku pracy, przy czym nie należy ignorować kwestii bezpieczeństwa zatrudnienia i socjalnego. Taki postulat określany jest mianem *flexicurity*, a Unia Europejska przy opracowywaniu tej koncepcji bazowała na doświadczeniach Danii oraz Holandii. Warto tu wspomnieć, że tzw. model duński (lub inaczej „złoty trójkąt” – *golden triangle*) składał się z trzech działań:

- 1) elastycznych umów pracy z wysoką mobilnością pracowników co ma skutkować elastycznym rynkiem pracy (łatwość zwalniania oraz zatrudniania pracowników);
- 2) systemu zabezpieczenia społecznego gwarantującego wysokie świadczenie na wypadek utraty pracy;
- 3) efektywnej aktywnej polityki rynku pracy.

Zastosowanie modelu *flexicurity* w praktyce gospodarczej państw europejskich okazało się jednak trudniejsze niż zakładano. Co więcej, niektórzy ekonomiści twierdzą, że model ten nie rozwiązuje problemu segmentacji rynku pracy.

Wśród wymienionych podstawowych instytucji rynku pracy warto zwrócić uwagę na płacę minimalną. Choć historia funkcjonowania tej instytucji jest długa, to w Polsce dopiero w ostatnich latach zauważalne były istotne zmiany regulacyjne stanowiące odpowiedź na ewolucję zachodzącą na rynku pracy. Przede wszystkim, w 2016 r. znowelizowana została ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę wprowadzając do polskiego prawa pracy tzw. minimalną stawkę godzinową. Dodatkowo, dyskusja na temat kwestii objęcia polskich kierowców jadących tranzytem przez terytorium Republiki Federalnej Niemiec funkcjonującą w tym kraju płacą minimalną ukazała problem stosowania jej w sytuacji wspólnego rynku. Także nieustające negocjacje dotyczące wysokości płacy minimalnej toczące się w Polsce stanowią grunt dla debaty nad jej znaczeniem na współczesnym rynku pracy.

Należy tutaj przypomnieć, że płacę minimalną w swojej współczesnej formie po raz pierwszy na świecie wprowadzono w Nowej Zelandii w 1894 r., a dwa lata później w Australii. W rzeczywistości stanowiła ona produkt uboczny regulacji dotyczących innych aspektów funkcjonowania rynku pracy w Nowej Zelandii. Płaca minimalna jest instytucją rynku pracy, która ma zagwarantować „sprawiedliwe” wynagrodzenie za pracę w sytuacji, gdy pracodawca posiada zdecydowaną przewagę negocjacyjną w stosunku do pracownika. Tak więc, ma ona stanowić ochronę głównie dla pracowników o niższych kwalifikacjach oraz doświadczeniu zawodowym. W opinii niektórych ekonomistów nie spełnia ona jednak tego zadania. D. Neumark i W.L. Wascher stoją na stanowisku, że płaca minimalna ogranicza możliwości zatrudnienia dla mało wykwalifikowanych pracowników. Co więcej, wyższa płaca minimalna, ma w ich opinii, ze względu na spadek zatrudnienia oraz godzin pracy, ograniczać zarobki tych pracowników. Ma ona również dokonywać redystrybucji dochodu wyłącznie pomiędzy rodzinami z niskim jego poziomem, co może prowadzić do wzrostu ubóstwa. Wymienieni ekonomiści twierdzą, że wpływa ona także negatywnie na kapitał ludzki, a tym samym ogranicza wynagrodzenia oraz zyski przedsiębiorstw w długim okresie. Z kolei G. Stigler zauważył, że w sytuacji, gdy na rynku pracy występuje monopson, to ustalenie płacy minimalnej na odpowiednim poziomie może zwiększyć zatrudnienie. Dyskusje na temat możliwości istnienia tej struktury rynku są przedmiotem debaty między ekonomistami różnych nurtów.

Kolejną istotną instytucją rynku pracy, której znaczenie należy rozpatrywać w kontekście wyzwań współczesnego rynku pracy jest prawna ochrona zatrudnienia (*employment protection legislation* – EPL). Może być ona analizowana w ujęciu szerszym i oznacza wtedy „restrykcje nałożone na pracodawcę w związku z możliwością wykorzystywania przez niego pracy” (definicja według J.T. Addisona oraz P. Teixeira cyt. za E. Kwiatkowskim). Z kolei, w ujęciu węższym, reprezentowanym przez P. Cahuca i A. Zylberberga, „prawna ochrona zatrudnienia jest zbiorem obowiązkowych restrykcji dotyczących zwolnień pracowników z pracy”. Państwo decyduje się na stosowanie tego rodzaju regulacji w celu poprawy stabilności zatrudnienia oraz bezpieczeństwa dochodów pracowników. Niewątpliwie takie działanie ma negatywny wpływ na elastyczność zatrudnienia. Stąd też, w literaturze przedmiotu stawiane jest pytanie o oddziaływanie prawnej ochrony zatrudnienia na zatrudnienie i bezrobocie. M. Malul, M. Rosenboim oraz T. Shavit wyróżnili tu dwa efekty: automatycznej stabilizacji oraz dźwigni. Pierwszy z nich osłabia wahania bezrobocia, natomiast drugi poprzez ograniczenie zysków przedsiębiorstw skutkuje obniżeniem popytu na pracę (wzrostem bezrobocia). Poziomą prawną ochrony zatrudnienia jest więc wypadkową tych dwóch czynników. Jak zauważa E. Kwiatkowski, wyniki prac empirycznych, w których bada się zależność pomiędzy restrykcyjnością prawnej ochrony zatrudnienia a poziomem zatrudnienia i bezrobocia w gospodarce nie są jednoznaczne. Twierdzenie to dotyczy zarówno kierunku zależności, jak i jej skali.

Jak już wspomniano, jednym z elementów tzw. złotego trójkąta jest prowadzona przez państwo aktywna polityka rynku pracy. W jej ramach próbuje ono ograniczać poziom bezrobocia frykcyjnego i strukturalnego. Wśród działań zaliczanych do aktywnej polityki państwa na rynku pracy wymienić należy: prowadzenie szkoleń zawodowych i promowanie pracy; działalność edukacyjną; promowanie przedsiębiorczości; subsydiowanie zatrudnienia i płac; pożyczki oraz tworzenie zatrudnienia w sektorze publicznym. Tak więc, polityka rynku pracy polega na wykorzystywaniu wyspecjalizowanych instrumentów w celu dopasowania struktury podaży pracy do struktury popytu na pracę.

W działaniach państwa skierowanych na ograniczanie bezrobocia cyklicznego ważne miejsce zajmuje polityka makroekonomiczna. Choć należy tu podkreślić, że w teorii ekonomii istnieje spór na temat celowości i skuteczności jej wykorzystania w celu wpływania na zmienne w gospodarce realnej, w tym rynku pracy. Zgodnie ze stanowiskiem J.M. Keynesa, źródłem bezrobocia jest niedostatek efektywnego popytu. W takiej sytuacji zadaniem państwa jest sterowanie rozmiarami globalnego popytu przy wykorzystaniu narzędzi polityki fiskalnej. Będący w opozycji do takiego rozwiązania przeciwnicy ingerencji państwa w mechanizm rynkowy twierdzą, że może ono prowadzić m.in. do powstania efektu wypychania oraz przyspieszenia procesów inflacyjnych.

Współczesne systemy ekonomiczne, w tym pieniężne opierają się na bankowości centralnej. Jeżeli tak, to również dla banków centralnych, kwestia sytuacji na rynku pracy stanowi jeden ze stawianych przed nimi priorytetów. Przykładem jest tu System Rezerwy Federalnej USA (Fed), który na równi ze stabilnością cen ma również dbać o poziom zatrudnienia. Takie zdefiniowanie zadań banku centralnego określane jest mianem dualnego mandatu (*dual mandate*). Jak pokazują wypowiedzi byłego Prezesa Fed B. Bernanke, w swoich działaniach w okresie Wielkiej Recesji kierował się on też sytuacją na amerykańskim rynku pracy. Znaczące są tu jego słowa z sierpnia 2012 r. podsumowujące dwie rundy tzw. luzowania ilościowego (*Large-Scale Asset Purchases*) w wykonaniu Fed. W jego opinii, to właśnie dzięki tym działaniom pracę znalazło ponad 2 miliony Amerykanów. Jednak na podstawie teorii M. Friedmana oraz E.S. Phelps’a niektórzy ekonomiści twierdzą, że próby długotrwałego zwiększenia zatrudnienia za pomocą polityki pieniężnej są skazane na niepowodzenie.

Tak jak co roku, część pisemna Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej będzie skoncentrowana wokół problematyki wskazanej w jej hasle przewodnim. Powyżej, ze względu na obszerny zakres tematyki OWE, przedstawiono jedynie zarys problematyki pytań o charakterze ogólnym tej części zawodów. Natomiast pytania testowe obejmować będą całą problematykę zawartą w programie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej ma charakter trzystopniowy. Dla zawodów I i II stopnia (szkolnych i okręgowych) przewidziana jest forma pisemna. Natomiast zawody III stopnia (centralne) przeprowadzone zostaną zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej.

Zawody I stopnia (szkolne) odbędą się w szkołach na terenie całego kraju 8 listopada 2017 r. Kolejny etap zawodów – II stopnia (okręgowy) – odbędzie się 12 stycznia 2018 r. w 17 komitetach okręgowych powołanych przy oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w największych miastach Polski. Zawody III stopnia (centralne) odbędą się 7 i 8 kwietnia 2018 r. w Serocku koło Warszawy.

Struktura pytań oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni XXXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej			
Zawody	Pytanie	Liczba punktów	
I stopnia (szkolne)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym), wybierane spośród dwóch, nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna	15 10	
	b) zadanie z podstaw ekonomii	15	
	c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt każde)	60	
	Razem	100	
II stopnia (okręgowe)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna	15 10	
	b) zadanie z analizy finansowej	15	
	c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt każde)	60	
	Razem	100	
III stopnia (centralne)	część pisemna	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE: ■ część teoretyczna ■ część praktyczna	15 10
		b) zadanie analityczne sprawdzające umiejętność interpretacji zjawisk i tendencji obserwowanych w gospodarce	15
		c) 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru (maksymalnie po 2 pkt każde, punktowane według zasady: 0–1–2 pkt)	60
		Razem	100
	część ustna*	Uczestnicy zawodów zakwalifikowani do części ustnej:	
		a) odpowiadają na jedno dwuczłonowe pytanie (teoretyczno-praktyczne)	20
		b) prezentują wypowiedź na wskazany przez jury jeden z pięciu wcześniej zadanych tematów (tematy te zostają podane uczestnikom zawodów centralnych przed ich rozpoczęciem)	15
		Razem	35
	Razem część pisemna i ustna		135

* Do części ustnej przystępują tylko ci uczestnicy zawodów III stopnia (centralnych), którzy z części pisemnej uzyskali minimum kwalifikacyjne ustalone przez jury. Każdy uczestnik podczas części ustnej odpowiada na pytania zawarte w wylosowanym przez siebie zestawie pytań. Ocena odpowiedzi z części ustnej jest ustalana jako średnia arytmetyczna liczby punktów przyznanych przez poszczególnych członków jury.

KALENDARIUM XXXI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

do 30 września 2017 r.	zgłoszenie udziału szkoły w zawodach Olimpiady wraz z podaniem liczby uczestników zawodów I stopnia (szkolnych) i składu Komisji Szkolnej
8 listopada 2017 r.	zawody I stopnia (szkolne) – rozpoczęcie o godz. 9⁰⁰
15 listopada 2017 r.	przekazanie przez szkoły do właściwego Komitetu Okręgowego prac z zawodów I stopnia (szkolnych) wraz z protokołami
do 4 grudnia 2017 r.	ogłoszenie przez Komitety Okręgowe listy osób zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z wynikami
12 stycznia 2018 r.	zawody II stopnia (okręgowe) – rozpoczęcie o godz. 11⁰⁰
9 lutego 2018 r.	ogłoszenie przez Komitet Główny listy osób zakwalifikowanych do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z wynikami
do 28 lutego 2018 r.	przekazanie przez Komitet Główny pisemnych zawiadomień uczestnikom Olimpiady o zakwalifikowaniu do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z informacjami dotyczącymi przebiegu tych zawodów
7 i 8 kwietnia 2018 r.	zawody III stopnia (centralne)
8 kwietnia 2018 r.	ogłoszenie listy laureatów Olimpiady
do 30 czerwca 2018 r.	uroczyste spotkanie z laureatami Olimpiady, dyrektorami szkół, nauczycielami oraz mecenasami – wręczenie dyplomów, zaświadczeń i nagród

NAGRODY

Indeksy na studia

Laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są przyjmowani na kilkadziesiąt wyższych uczelni z pominięciem postępowania rekrutacyjnego. Część uczelni stosuje również preferencje dla finalistów Olimpiady. Szczegółowe uprawnienia laureatów i finalistów ubiegających się o przyjęcie na studia wyższe wynikają z uchwał senatów poszczególnych uczelni. Wykaz uczelni stosujących preferencje w postępowaniu rekrutacyjnym dla laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej znajduje się na stronie internetowej owe.pte.pl, zakładka „Nagrody”.

Technik ekonomista i nie tylko – zwolnienie z egzaminu zawodowego

Na podstawie art. 44z z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zm.) oraz komunikatu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 kwietnia 2015 r. w sprawie wykazu olimpiad przedmiotowych przeprowadzanych z przedmiotu lub przedmiotów objętych egzaminem gimnazjalnym lub egzaminem maturalnym, a także turniejów lub olimpiad tematycznych związanych z wybranym przedmiotem lub dziedziną wiedzy (aktualizacja z 9 czerwca 2017 r.) laureaci i finaliści Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są zwolnieni z części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie: technik ekonomista, technik handlowiec, technik rachunkowości, technik administracji i technik organizacji reklamy. Zwolnienie z egzaminu zawodowego jest równoznaczne z uzyskaniem najwyższego wyniku.

Nagrody pieniężne i stypendia naukowe

Tradycją Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest nagroda pieniężna dla zwycięzcy w kwocie 10 tys. zł. Jej fundatorem jest Premier lub Wicepremier Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego honoruje zwycięzcę nagrodą pieniężną, której wartość wynosi 3 tys. zł.

Pozostali laureaci także otrzymują nagrody pieniężne i stypendia naukowe. Ich wartość jest zmienna w każdej edycji i waha się od 1 tys. zł do 8 tys. zł. Laureat II miejsca w XXX, XXIX i XXVIII Olimpiadzie otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 8 tys. zł. Nagrodą za zdobycie III miejsca w XXX, XXIX i XXVIII Olimpiadzie była nagroda pieniężna w wysokości 7 tys. zł. Kolejnym laureatom przyznawane są nagrody pieniężne lub stypendia naukowe. W XXX edycji przyznano 4 stypendia o wartości 5 tys. zł każde (lokaty IV–VII), 3 stypendia o wartości 3 tys. zł każde (lokaty VIII–X) a także 5 nagród pieniężnych po 2 tys. zł (lokaty XI–XV) i pięć nagród pieniężnych po 1 tys. zł (lokaty XVI–XX). Podobne nagrody ufundowane zostały podczas XXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, kiedy przyznano 4 stypendia o wartości 5 tys. zł każde (lokaty IV–VII), 3 stypendia o wartości 3 tys. zł każde (lokaty VIII–X) a także 5 nagród pieniężnych po 2 tys. zł (lokaty XI–XV) i pięć nagród pieniężnych po 1 tys. zł (lokaty XVI–XX). Natomiast w XXVIII edycji przyznano 3 stypendia o wartości 5 tys. zł każde (lokaty IV–VI), a także dwie nagrody pieniężne po 3 tys. zł (lokata VII i VIII), dwie nagrody po 2 tys. zł (lokaty IX–X) oraz cztery nagrody po 1 tys. zł (lokaty XI–XV).

Nagrody rzeczowe – laptopy i nie tylko...

W ostatnich trzech edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wszystkich trzydziestu laureatów, oprócz opisanych nagród pieniężnych i stypendiów, otrzymało wysokiej klasy notebooki wraz z oprogramowaniem. Wśród nagród rzeczowych wymienić należy także komplety książek o tematyce ekonomicznej, prenumeraty czasopism branżowych, pamiątkowe monety oraz kosze prezentowe.

Staże i praktyki

Uzupełnieniem nagród pieniężnych i rzeczowych oraz systemu stypendiów naukowych są wyjazdy zagraniczne oraz staże i praktyki w najlepszych instytucjach w kraju i za granicą.

Nagrody dla nauczycieli (opiekunów naukowych) i najlepszych szkół

Również nauczyciele przygotowujący laureatów do zawodów oraz najlepsze szkoły otrzymują nagrody pieniężne i rzeczowe. W ten sposób doceniane jest ich zaangażowanie i wkład pracy włożony w opiekę naukową nad uczestnikami Olimpiady. Jedną z nich jest nagroda „Za popularyzację wiedzy ekonomicznej oraz wyróżniającą się opiekę naukową nad uczestnikami OWE” przyznawana nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

W ostatnich trzech edycjach każdy z nauczycieli przygotowujący laureatów do zawodów otrzymał komplet książek o tematyce ekonomicznej. Wszyscy nauczyciele, którzy zgłaszają szkoły do zawodów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i zajmują się organizacją zawodów I stopnia (szkolnych), otrzymują corocznie imienne dyplomy z podziękowaniami.

Dodatkowe atrakcje

Wśród dodatkowych atrakcji wymienić należy spotkania uczestników zawodów III stopnia (centralnych) Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich nauczycieli z Prezesem Narodowego Banku Polskiego. Oprócz uczestnictwa w dyskusji o najważniejszych problemach gospodarczych Polski i świata, zaproszeni goście mają także okazję zwiedzić Gabinet Numizmatyczny NBP lub okolicznościowe wystawy w Oddziale Okręgowym NBP w Warszawie.

Uroczyste zakończenie każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbywa się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwie Rozwoju lub Ministerstwie Finansów. Na spotkaniu z premierem, wicepremierem lub ministrem finansów laureatom wręczane są nagrody i pamiątkowe dyplomy.

W ostatnich latach laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich opiekunowie naukowemu na zakończenie każdej edycji odwiedzali także Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Podczas spotkania z członkiem Zarządu Giełdy mogli wysłuchać prezentacji na temat historii Giełdy i jej aktualnej pozycji, a także podyskutować z gospodarzem spotkania. Wizyty na Giełdzie kończą się pamiątkowym grupowym zdjęciem w sali notowań oraz przy rzeźbie byka w holu Centrum Giełdowego.

Pamiętać należy, że zakończenie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej to nie tylko uroczysta gala. W każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej dla uczestników zawodów III stopnia (centralnych) i ich opiekunów naukowych wykłady wygłaszają wybitni polscy ekonomiści. Wśród nich znaleźli się dotychczas: prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska,

prof. dr hab. Bogusław Fiedor, prof. dr hab. Stanisława Golinowska, prof. dr hab. Andrzej Graczyk, prof. dr hab. Grzegorz W. Kołodko, prof. dr hab. Witold Kwaśnicki, prof. dr hab. Witold Orłowski, prof. dr hab. Stanisław Owsiak, prof. dr hab. Zdzisław Sadowski, prof. dr hab. Andrzej Sławiński i prof. dr hab. Jerzy Wilkin.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej to również szereg działań, których celem jest upowszechnianie wiedzy o współczesnej gospodarce. Warto odnotować, że w każdej edycji dzięki wsparciu mecenasów Olimpiady staramy się przekazywać nieodpłatnie egzemplarze książek. Wśród nich wymienić można książkę O. Lissowskiego *Europejski model społeczny* (PWE, Warszawa 2015), książkę M. Bałtowskiego i P. Kozarzewskiego *Zmiana własnościowa polskiej gospodarki 1989-2013* (PWE, Warszawa 2014) oraz *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie* autorstwa W. Gabrusewicza (PWE, Warszawa 2014). Książki przekazywane są uczestnikom zakwalifikowanym zarówno do zawodów II stopnia (okręgowych), jak i III stopnia (centralnych). Zawodom Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej towarzyszy szereg konferencji i otwartych seminariów naukowych w oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w całym kraju. Wśród nich wymienić można m.in. cykl konwersatoriów „Czwartki u Ekonomistów”.

Wykaz nagród w XXX Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej oraz relacja z uroczystego zakończenia Olimpiady w Ministerstwie Rozwoju z udziałem Wicepremiera RP, Ministra Rozwoju i Finansów Pana Mateusza Morawieckiego zostały opublikowane w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 3 (78) z sierpnia 2017 r. Natomiast podsumowanie XXIX i XXVIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 3 (74) z sierpnia 2016 r. oraz nr 3 (70) z sierpnia 2015 r. Wersje elektroniczne „Biuletynów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” można pobrać ze strony internetowej www.pte.pl, zakładka „Czasopisma”.

Warto wspomnieć, że łączna wartość nagród przekazanych w XXX Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wyniosła blisko 200 tys. zł, a w XXIX i XXVIII edycji było to odpowiednio 200 tys. zł i 180 tys. zł.

Uwaga! Przywołane powyżej kwoty, liczby oraz rodzaje nagród mają charakter wyłącznie informacyjny i dokumentują przebieg trzech poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Wysokość nagród, ich liczba i rodzaj zależne są od wsparcia mecenasów i partnerów Olimpiady. Z uwagi na to, że fundusz nagród każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej uzgadniany jest z mecenasami i partnerami Olimpiady w trakcie jej trwania, organizatorzy nie mogą gwarantować, że w bieżącej edycji nagrody będą w pełni porównywalne z poprzednimi latami.

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Rozwoju

MECENASI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Narodowy Bank Polski
- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
- Bank Polskiej Spółdzielczości SA
- C.H. Beck sp. z o.o.
- Formsoft sp. z o.o. sp. k.
- Fundacja PKO Banku Polskiego
- Mennica Polska SA
- Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne SA
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
- Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL

ZGŁOSZENIE UDZIAŁU SZKOŁY W XXXI OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Zgłoszenia udziału szkoły w XXXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przyjmowane są w nieprzekraczalnym terminie **do 30 września 2017 r.** za pomocą elektronicznego formularza, który znajduje się pod adresem internetowym:

owe.pte.pl/zgloszenie

Procedurę zgłoszenia udziału szkoły w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przedstawia następujący schemat:

- 1** Wejdź na stronę internetową **owe.pte.pl/zgloszenie** i kliknij przycisk „Wypełnij formularz zgłoszenia”
- 2** Wypełnij formularz zgłoszenia: podaj dane szkoły i skład Komisji Szkolnej oraz dane osoby odpowiedzialnej za organizację zawodów szkolnych OWE
- 3** Sprawdź poprawność wprowadzonych danych i **zatwierdź zgłoszenie**
- 4** **Wydrukuj kartę zgłoszenia**, podpisz ją i opieczetuj pieczęcią szkoły
- 5** **Prześlij kartę zgłoszenia** na adres właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego OWE (priorytetowym listem poleconym, pocztą e-mail lub faksem)
- 6** **Aktywuj elektronicznie zgłoszenie** – kliknij w link, który został wysłany na podany przez Ciebie przy zgłoszeniu adres e-mail

Cały proces rejestracji jest prosty i zajmuje kilka minut.

Pełny opis procedury wraz z instrukcją znajduje się na wskazanej powyżej stronie internetowej. W wypadku problemów technicznych lub pytań prosimy o kontakt z Biurem Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (tel. 22 551-54-18 lub e-mail: owe@pte.pl).

INFORMACJE O ORGANIZATORACH – DANE TELEADRESOWE

Komitet Główny OWE

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa

tel.: 22 551-54-18

fax: 22 551-54-44

e-mail: owe@pte.pl

przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Owskiak

sekretarz naukowy: mgr Radosław Ślusarczyk

tel.: 609 199 596; e-mail: radoslaw.slusarczyk@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Białymstoku

Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Ekonomii i Zarządzania

ul. Warszawska 63, 15-062 Białystok

właściwość miejscowa: województwo podlaskie

przewodniczący: dr hab. Adam Sadowski

sekretarz: mgr Łukasz Siemieniuk

tel.: 85 745-77-06, fax: 85 745-77-03

e-mail: bialystok.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Bydgoszczy

ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz

właściwość miejscowa: województwo kujawsko-pomorskie

przewodniczący: dr Jerzy Kozłowski

sekretarz: Iwona Napierała

tel.: 52 322-90-60

e-mail: bydgoszcz.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Częstochowie

ul. Kilińskiego 32/34, 42-200 Częstochowa

właściwość miejscowa: część województwa śląskiego – powiaty: grodzki Częstochowa, częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański

przewodniczący: dr Mariusz Chudzicki

sekretarz: dr inż. Renata Stasiak-Betlejewska

tel.: 34 324-97-33, 34 324-26-30

e-mail: czestochowa.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Gdańsku

ul. Długi Targ 46/47, 80-830 Gdańsk
właściwość miejscowa: województwo pomorskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król
sekretarz: mgr Elżbieta Kutnik
tel.: 58 301-52-46, tel./fax: 58 301-54-61
e-mail: gdansk.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Katowicach

ul. Bogucicka 3d/2 bud. G, 40-226 Katowice
właściwość miejscowa: województwo śląskie oprócz powiatów: grodzkiego
Częstochowa, częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego, myszkowskiego,
zawierciańskiego
przewodnicząca: prof. dr hab. Gabriela Łukasik
sekretarz: dr Joanna Czech-Rogosz
tel.: 32 259-88-78, tel./fax: 32 258-54-82
e-mail: katowice.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Kielcach

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Zarządzania i Administracji
ul. Świętokrzyska 21, 25-406 Kielce
właściwość miejscowa: województwo świętokrzyskie
przewodniczący: dr hab. Andrzej Szplit
sekretarz: mgr Łukasz Antos
tel.: 41 349-65-28
e-mail: kielce.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Krakowie

ul. Rakowicka 20A, 31-510 Kraków
właściwość miejscowa: województwo małopolskie
przewodnicząca: dr Czesława Pilarska
sekretarz: mgr Marta Pytel
tel./fax: 12 634-32-59
e-mail: krakow.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Lublinie

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie
ul. Bursaki 12 (pok. 310B), 20-150 Lublin
właściwość miejscowa: województwo lubelskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek
sekretarz: mgr Małgorzata Mikusek
tel./fax: 81 452-94-40, fax: 81 452-94-13
e-mail: lublin.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Łodzi

ul. Wólczańska 51, 90-608 Łódź
właściwość miejscowa: województwo łódzkie
przewodnicząca: dr Zofia Sepkowska
sekretarz: Grażyna Zerfass
tel./fax: 42 632-44-20
e-mail: lodz.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Olsztynie

ul. 1 Maja 13, 10-117 Olsztyn
właściwość miejscowa: województwo warmińsko-mazurskie
przewodniczący: mgr Jerzy Kawa
sekretarz: mgr Katarzyna Szymańczuk
tel.: 89 527-58-25, 89 527-24-49
e-mail: olsztyn.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Opolu

Uniwersytet Opolski, Wydział Ekonomiczny
ul. Ozimska 46A, 45-058 Opole
właściwość miejscowa: województwo opolskie
przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew Mikołajewicz
sekretarz: dr Maria Bucka
tel.: 77 401-69-06, fax: 77 401-69-01
e-mail: opole.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Poznaniu

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
ul. Powstańców Wielkopolskich 16, 61-895 Poznań, Collegium Altum XVI, pok. 1615
właściwość miejscowa: województwo wielkopolskie
przewodnicząca: dr hab. Ewa Mińska-Struzik
sekretarz: mgr Wanda Statkiewicz
tel.: 61 854 32 38, tel./fax: 61 854 37 39
e-mail: poznan.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Rzeszowie

ul. Hetmańska 15, 35-045 Rzeszów
właściwość miejscowa: województwo podkarpackie
przewodniczący: dr Dariusz Wyrwa
sekretarz: Lidia Sacha
tel./fax: 17 853-36-49
e-mail: rzeszow.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Szczecinie

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług
ul. Cukrowa 8, 71-004 Szczecin
właściwość miejscowa: województwo zachodniopomorskie
przewodniczący: dr hab. Henryk Babis
sekretarz: mgr Karolina Michalska-Harasimiuk
tel.: 91 444-31-64, fax: 91 444-33-32
e-mail: szczecin.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Warszawie

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa
właściwość miejscowa: województwo mazowieckie
przewodniczący: dr Jacek Tomaszewski
sekretarz: Jolanta Sawukajtys
tel.: 22 551-54-01, fax: 22 551-54-44
e-mail: warszawa.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE we Wrocławiu

ul. Łaciarska 28, 50-146 Wrocław
właściwość miejscowa: województwo dolnośląskie
przewodnicząca: dr hab. Elżbieta Kundera
sekretarz: dr Grażyna Wrzeszcz-Kamińska
tel.: 71 782-11-19
e-mail: wroclaw.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Zielonej Górze

ul. Żeromskiego 3, 65-066 Zielona Góra
właściwość miejscowa: województwo lubuskie
przewodniczący: dr inż. Paweł Kuźdowicz
sekretarz: inż. Beata Rydzio
tel./fax: 68 327-04-19
e-mail: zielonagora.owe@pte.pl

SKŁAD KOMITETU GŁÓWNEGO OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ (KADENCJA 2017–2022)

- **prof. dr hab. Stanisław Owsiak** – przewodniczący Komitetu Głównego
profesor zwyczajny w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, członek Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, przewodniczący Doradczego Komitetu Naukowego przy Rzeczniku Finansowym, redaktor naczelny czasopisma „Argumenta Oeconomica Cracoviensia”, członek Rady Programowej czasopisma „Ekonomista”, honorowy członek Centrum Informacji i Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej
- **prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski** – wiceprzewodniczący Komitetu Głównego
profesor zwyczajny, kierownik Katedry Makroekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, dyrektor Instytutu Ekonomii w Uniwersytecie Łódzkim, wiceprzewodniczący Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, członek Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Naukowej Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie
- **dr hab. Bogdan Ślusarz** – wiceprzewodniczący Komitetu Głównego
profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Zielonogórskiego, wiceprezes Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, prezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Rady Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej w Gorzowie Wielkopolskim, członek Rady Lubuskich Organizacji Pozarządowych w Zielonej Górze, redaktor naczelny Zeszytów Naukowych Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, Członek Komitetu Monitorującego Programu Współpracy INTERREG V a Brandenburgia – Polska 2014-2020
- **mgr Radosław Ślusarczyk** – sekretarz naukowy Komitetu Głównego
asystent w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, wielokrotny laureat stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce

- **prof. dr hab. Barbara Błaszczyk**
profesor zwyczajny, przewodnicząca Rady Naukowej w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, wiceprzewodnicząca Rady Fundacji Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie
- **dr hab. Małgorzata Burchard-Dziubińska**
profesor nadzwyczajny w Katedrze Ekonomii Rozwoju w Instytucie Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, sekretarz Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych
- **dr hab. inż. Wiesław Danielak**
profesor nadzwyczajny, kierownik Zakładu Zarządzania Strategicznego i Marketingu na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Krzysztof Glibowski**
adiunkt w Instytucie Nauk Prawno-Administracyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, adwokat
- **dr hab. Jerzy Kitowski**
profesor nadzwyczajny, kierownik Katedry Finansów na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, profesor nadzwyczajny w Katedrze Nauk o Zarządzaniu i Ekonomii w WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej
- **dr Mikołaj Klimczak**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Wrocławiu
- **dr Ryszard Kowalski**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, sekretarz Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie
- **prof. dr hab. inż. Witold Kwaśnicki**
profesor zwyczajny, kierownik Zakładu Ogólnej Teorii Ekonomii w Instytucie Nauk Ekonomicznych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, zastępca przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN, członek Rady Naukowej Instytutu Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa, członek Rady Ambasadorów Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, członek Rady Towarzystwa Ekonomistów Polskich, ekspert Centrum im. Adama Smitha

- **dr Stanisław Macioł**
dyrektor Ośrodka Rozwoju Studiów Ekonomicznych, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- **dr hab. Ewa Mińska-Struzik**
profesor nadzwyczajny w Katedrze Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych oraz prodziekan Wydziału Gospodarki Międzynarodowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, sekretarz zarządu Polskiego Oddziału Ekonomicznego Oddział w Poznaniu, przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Poznaniu
- **dr Anna Moździerz**
adiunkt w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, laureatka Nagrody Banku Handlowego w Warszawie S.A. za szczególnie wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów (XV edycja)
- **dr hab. Andrzej Pawlik**
profesor nadzwyczajny, kierownik Zakładu Przedsiębiorczości i Innowacji w Instytucie Prawa, Ekonomii i Administracji na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
- **dr Tadeusz Smuga**
profesor nadzwyczajny, kierownik Zakładu Badań Ekonomiczno-Społecznych w Instytucie Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur w Warszawie, sekretarz redakcji czasopisma „Gospodarka Narodowa”, członek Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Ekonomista”
- **dr Grażyna Tatka**
adiunkt na Wydziale Ekonomii i Finansów Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach
- **dr Jacek Tomaszewski**
starszy wykładowca w Katedrze Rynków Kapitałowych w Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Sekretarz Zarządu Związku Maklerów i Doradców, przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Warszawie, zwycięzca I Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej
- **dr Grzegorz Wałęga**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, członek Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, laureat XI i XII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

- **dr hab. Grażyna Wolska**
profesor nadzwyczajny, kierownik Katedry Ekonomii na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie, przewodnicząca Kapituły Małej Olimpiady Wiedzy Społeczno-Ekonomicznej PTE Oddział w Szczecinie, członek zarządu Polskiego Stowarzyszenia Etyki Biznesu EBEN Polska, redaktor naczelna czasopisma „Współczesne problemy ekonomiczne” Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Rady Opiniodawczo-Doradczo-Naukowej Zachodniopomorskiego Klastra Medycznego iSynergia, doradca w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu w PARP, członek Wydziałowej Komisji ds. Wydawnictw w Uniwersytecie Szczecińskim, członek Lions Club Szczecin Rainbow Bridge

- **dr hab. Tomasz Zalega**
profesor nadzwyczajny w Katedrze Gospodarki Narodowej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego

REGULAMIN OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

§ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawą prawną dla organizacji i przeprowadzenia Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. nr 13, poz. 125 z późn. zm.).
2. Źródłem finansowania OWE jest dotacja przyznana przez ministerstwo właściwe do spraw oświaty i wychowania, środki własne organizatora oraz środki uzyskane od partnerów i mecenasów OWE, w tym darowizny od osób prawnych i osób fizycznych.
3. Podstawowe obowiązki organizatorów i uczestników OWE wynikają z niniejszego regulaminu.

§ 2

ORGANIZATOR

1. Organizatorem OWE jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne z siedzibą w Warszawie.
2. Organizator OWE powołuje Komitet Główny, który sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad przebiegiem OWE.
3. Komitet Główny zapewnia realizację OWE zgodnie z postanowieniami regulaminu i programem.
4. Komitetem Głównym kieruje przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarza naukowego.
5. Sprawy wymagające podjęcia decyzji między posiedzeniami Komitetu Głównego rozpatrywane są przez jego Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący, wiceprzewodniczący oraz sekretarz naukowy Komitetu Głównego.
6. Za koordynację zawodów OWE poszczególnych stopni odpowiada Biuro Komitetu Głównego.
7. Decyzje wszystkich organów OWE podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.
8. Zawody OWE przeprowadza Komitet Główny wraz z Komitetami Okręgowymi oraz Komisjami Szkolnymi.
9. Komitetami Okręgowymi kierują ich przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarzy.
10. Dane teleadresowe Komitetu Głównego oraz właściwość terytorialną Komitetów Okręgowych określa załącznik nr 1 do niniejszego regulaminu.

11. Tryb powoływania Komitetu Głównego i Komitetów Okręgowych określa uchwała Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.
12. Szczegółowy zakres zadań Biura Komitetu Głównego oraz Komitetów Okręgowych określa Prezydium Komitetu Głównego.
13. Przy Komitecie Głównym działa powoływany przez ten Komitet Zespół Naukowy, którego zadaniem jest opracowywanie koncepcji merytorycznej kolejnych edycji OWE oraz propozycji pytań (zadań) na zawody poszczególnych stopni. Do zadań Zespołu Naukowego należy także rozstrzyganie wątpliwości w kwestiach merytorycznych związanych z pytaniami i zadaniami; można je zgłaszać w ciągu 3 dni od daty przeprowadzenia zawodów I stopnia (szkolnych) i II stopnia (okręgowych) lub w ciągu 2 godzin od zakończenia części pisemnej zawodów III stopnia (centralnych).
14. Komitet Główny przed rozpoczęciem każdej kolejnej edycji OWE dostarcza uczestnikom „Informator o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej” zawierający m.in. program, regulamin oraz szczegółowe wytyczne związane z jej organizacją, wykaz literatury zalecanej w przygotowaniach do zawodów.

§ 3

CELE OWE

Celami OWE są:

- 1) pobudzanie i rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką społeczno-ekonomiczną oraz kierunkami rozwoju Polski na tle gospodarki światowej,
- 2) propagowanie kultury ekonomicznej i zasad racjonalnego gospodarowania,
- 3) upowszechnianie nowoczesnej wiedzy ekonomicznej,
- 4) wyłanianie i wspieranie rozwoju najbardziej utalentowanej młodzieży oraz zachęcanie jej do podejmowania studiów wyższych.

§ 4

UCZESTNICZY OWE I JEJ TEMATYKA

1. Uczestnikami OWE mogą być uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mających siedzibę w Polsce, kończących się egzaminem maturalnym. Uczniowie przystępują do zawodów dobrowolnie.
2. W OWE mogą również uczestniczyć uczniowie:
  - a) szkół podstawowych i dotychczasowych gimnazjów, w szczególności realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę;
  - b) klas dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia, realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę;
  - c) branżowej szkoły I stopnia.

3. Uczestnicy OWE zgłaszają swój udział za pośrednictwem szkoły, do której uczęszczają, zgodnie z § 6 pkt 1 regulaminu, z zastrzeżeniem § 6 pkt 13 regulaminu.
4. Tematyka OWE określona jest w programie OWE. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych stopniach zawodów obejmuje zagadnienia zawarte w programie, wykazie literatury zalecanej w przygotowaniach do zawodów oraz – o ile to konieczne – w dodatkowych materiałach opracowanych przez Komitet Główny.
5. Każda edycja OWE organizowana jest pod innym hasłem przewodnim, które zatwierdza Komitet Główny.

§ 5

PODSTAWOWE INFORMACJE ORGANIZACYJNE

1. OWE ma zasięg ogólnokrajowy. Jej zawody są trzystopniowe:
  - a) zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach,
  - b) zawody II stopnia (okręgowe) odbywają się w skali okręgów,
  - c) zawody III stopnia (centralne) odbywają się w skali ogólnokrajowej.
2. Terminy wszystkich stopni zawodów ustalane są przez Komitet Główny w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.
3. Zawody I i II stopnia przeprowadzane są w formie pisemnej, natomiast zawody III stopnia – w formie pisemnej i ustnej. Mają one charakter indywidualny i obejmują zagadnienia wskazane programem OWE, zawarte w literaturze zalecanej w przygotowaniach do zawodów oraz aktualne problemy społeczno-gospodarcze Polski i świata.
4. Czas trwania części pisemnej wszystkich stopni zawodów OWE wynosi 120 minut.
5. Zadania (pytania) na zawody wszystkich stopni OWE opracowywane są przez Komitet Główny i dostarczane komisjom/jury poszczególnych stopni zawodów w sposób uniemożliwiający ich nieuprawnione ujawnienie do chwili rozpoczęcia zawodów.
6. Szczegółowa struktura pytań (zadań) oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni OWE określana jest dla każdej edycji w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”. Informacja o zasadach punktacji odpowiedzi umieszczana jest w każdym zestawie pytań (zadań).
7. Część pisemna zawodów II i III stopnia przeprowadzana jest anonimowo. Otwarcie kopert z danymi osobowymi uczestników OWE następuje po dokonaniu oceny prac przez jury.
8. Uczestnicy zawodów wszystkich stopni OWE mają zapewnione warunki do samodzielnego wykonania zadań (odpowiedzi na pytania).
9. Uczestnik na zawodach wszystkich stopni zobowiązany jest mieć ze sobą dokument tożsamości ze zdjęciem (np. legitymacja szkolna, dowód osobisty), przybory do

pisania, linijkę i kalkulator (urządzenie bez funkcji telefonu komórkowego i możliwości przechowywania danych tekstowych, wykonywania połączeń telefonicznych lub łączenia się z internetem oraz z wyłączeniem zaawansowanych, programowalnych kalkulatorów graficznych i inżynierskich).

10. Nieprzestrzeganie zasady samodzielności stanowi podstawę dyskwalifikacji uczestnika OWE. Przez nieprzestrzeganie zasady samodzielności rozumie się m.in. porozumiewanie się z innymi uczestnikami zawodów w czasie ich trwania, jak również korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych i dydaktycznych oraz z telefonu komórkowego i innych urządzeń poza kalkulatorem. Dyskwalifikacja może mieć również miejsce w wypadku innych zachowań naruszających postanowienia niniejszego regulaminu lub zakłócających przebieg zawodów, a w szczególności niepodporządkowania się zaleceniom porządkowym członków Komitetu Okręgowego, Komitetu Głównego oraz jury poszczególnych stopni zawodów.
11. Decyzję o dyskwalifikacji uczestnika podejmuje dyrektor szkoły lub Komitet Okręgowy w odniesieniu do zawodów I stopnia, Komitet Okręgowy lub Komitet Główny w odniesieniu do zawodów II stopnia, a w odniesieniu do zawodów III stopnia Komitet Główny.
12. Dla uczestników niewidomych i słabowidzących (ograniczenie percepcji wzrokowej) oraz z niepełnosprawnością ruchową kończyn górnych czas trwania części pisemnej zawodów wszystkich stopni wynosi 150 minut. Zawody dla tych uczestników odbywają się w oddzielnych salach.
13. Wniosek o wydłużenie czasu trwania części pisemnej zawodów, o którym mowa w pkt 12, zgłaszany jest do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września wraz z dokumentem potwierdzającym dysfunkcję według wzoru obowiązującego przy przeprowadzaniu egzaminu maturalnego.
14. Nieobecność uczestnika na zawodach danego stopnia bez względu na jej przyczynę równoznaczna jest z jego dyskwalifikacją.
15. Członkami zespołu weryfikującego oraz jury zawodów II i III stopnia powinni być pracownicy naukowo-dydaktyczni wyższych uczelni, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych oraz specjaliści z dziedziny nauk objętych programem OWE. W skład zespołu weryfikującego i jury zawodów II i III stopnia nie mogą wchodzić opiekunowie naukowo uczniom biorących udział w zawodach OWE.
16. Dokumentację zawodów I stopnia prowadzi właściwy miejscowo Komitet Okręgowy, na którą składają się w szczególności: zgłoszenia udziału szkół w zawodach OWE, protokoły Komisji Szkolnych z przebiegu zawodów oraz zestawy pytań i odpowiedzi uczestników.
17. Dokumentację zawodów II i III stopnia prowadzi Komitet Główny, na którą składają się w szczególności: listy członków jury zawodów poszczególnych stopni, protokoły zawodów poszczególnych stopni, zestawy pytań i odpowiedzi uczestników zawodów poszczególnych stopni.

18. Dokumentacja zawodów, o której mowa w pkt 16 i 17 przechowywana jest przez okres 2 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończyły się zawody.
19. Dokumentację w sprawie powołania Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, informatory wszystkich edycji, listy laureatów i finalistów oraz nauczycieli sprawujących opiekę naukową nad laureatami i finalistami, rejestr zaświadczeń wydanych laureatom i finalistom Komitet Główny przechowuje bezterminowo.
20. Informacje na temat OWE publikowane są stronie internetowej pod adresem owe.pte.pl.

§ 6

ORGANIZACJA ZAWODÓW I STOPNIA – SZKOLNYCH

1. Zgłoszenie udziału szkoły w zawodach OWE następuje poprzez powiadomienie właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września o przystąpieniu do OWE w sposób określony w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”. Zgłoszenia udziału szkoły w zawodach OWE dokonuje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba, która koordynuje zawody I stopnia w szkole oraz pozostaje w kontakcie z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym.
2. Zawody I stopnia organizuje i przeprowadza Komisja Szkolna w składzie od 3 do 5 osób, wśród których powinni być: dyrektor lub wicedyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotów ekonomicznych lub pokrewnych oraz – w miarę możliwości – przedstawiciel samorządu uczniowskiego.
3. Komisje Szkolne powoływane są corocznie na daną edycję OWE przez dyrektorów szkół, którzy sprawują bezpośredni nadzór nad ich pracami.
4. Komisja Szkolna przeprowadza akcję informacyjną w formie zwyczajowo przyjętej w szkole mającą na celu zachęcenie uczniów do udziału w OWE.
5. Do pomocy w organizacji zawodów I stopnia zobowiązany jest właściwy miejscowo Komitet Okręgowy, który udziela także niezbędnych informacji i wyjaśnień.
6. Komitet Okręgowy sprawuje nadzór nad przebiegiem zawodów I stopnia w okręgu, a członkowie tego komitetu mogą uczestniczyć jako obserwatorzy w tych zawodach.
7. Zawody I stopnia odbywają się jednocześnie we wszystkich szkołach w terminie ustalonym przez Komitet Główny.
8. W przypadku stwierdzenia, że zawody w danej szkole nie zostały przeprowadzone w wyznaczonym terminie, wszyscy ich uczestnicy zostają zdyskwalifikowani. Decyzję w tej sprawie podejmuje Komitet Okręgowy.
9. Przed rozpoczęciem zawodów I stopnia Komisja Szkolna może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
10. Zadania Komisji Szkolnej:

- a) właściwe zabezpieczenie otrzymanych zestawów pytań przed dostępem osób niepowołanych do czasu rozpoczęcia zawodów,
  - b) zapewnienie odpowiedniej liczby arkuszy papieru kancelaryjnego ostemplowanych pieczęcią szkoły,
  - c) przygotowanie pomieszczeń do przeprowadzenia zawodów,
  - d) przeprowadzenie zawodów w dniu i o godzinie określonych przez Komitet Główny,
  - e) zapewnienie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zawodów (w każdym zespole nadzorującym powinien znaleźć się co najmniej 1 członek Komisji Szkolnej będący jednocześnie przewodniczącym zespołu),
  - f) dokonanie oceny prac przez członków Komisji Szkolnej na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań), który jest publikowany na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów.
  - g) sporządzenie protokołu zawodów I stopnia według wzoru ustalonego przez Komitet Główny.
11. Szczegółowe zasady przeprowadzania zawodów I stopnia reguluje instrukcja dołączona do zestawu pytań (zadań).
  12. Komisja Szkolna przekazuje do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego priorytetowym listem poleconym wszystkie zestawy pytań (zadań), zarówno wypełnione, jak i niewypełnione, wraz z protokołem, w terminie 7 dni od zakończenia zawodów (decyduje data stempla pocztowego). Niedotrzymanie powyższych postanowień, a także niedopełnienie obowiązków określonych w § 6 pkt 10 stanowi dla Komitetu Okręgowego podstawę do dyskwalifikacji wszystkich uczestników zawodów z danej szkoły. Decyzję w tej sprawie podejmuje Komitet Okręgowy.
  13. W przypadku gdy w szkole, do której uczęszcza uczeń, nie organizuje się zawodów I stopnia, uczeń może do nich przystąpić w innej szkole wskazanej przez dyrektora szkoły. W tej sprawie dyrektor szkoły działa w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym oraz dyrektorem szkoły, w której odbywają się zawody I stopnia OWE.
  14. Komitet Okręgowy może dokonać weryfikacji prac przekazanych przez Komisje Szkolne. W tym celu powołuje jury.
  15. Do zawodów II stopnia kwalifikowanych jest 10% uczestników biorących udział w zawodach I stopnia w danym okręgu, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym nie więcej niż 120 uczestników, z zastrzeżeniem postanowień pkt 16 i 17.
  16. W przypadku gdy minimalna liczba punktów uprawniająca do zakwalifikowania do zawodów II stopnia przyznana została więcej niż jednej osobie, o zakwalifikowaniu do tych zawodów decyduje większa liczba punktów uzyskanych z testu.

17. W przypadku gdy liczba osób ustalona zgodnie z postanowieniami pkt 16 jest większa niż jeden, wszyscy ci uczestnicy zostają zakwalifikowani do zawodów II stopnia.
18. Komitet Okręgowy podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej OWE wyniki zawodów I stopnia tych uczestników, którzy zostali zakwalifikowani do zawodów II stopnia, w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty zawodów II stopnia.
19. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom zawodów I stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do Komitetu Okręgowego w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Odwołanie składa się osobiście w siedzibie Komitetu Okręgowego lub przesyła listem poleconym (o zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data stempla pocztowego).
20. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, jego adres korespondencyjny, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz niezawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
21. Uczestnikom zawodów I stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Okręgowy bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.
22. Przewodniczący Komitetu Okręgowego wraz z dwoma członkami jury, o których mowa w pkt 14, rozpatruje odwołanie w terminie nie dłuższym niż 10 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź na odwołanie przesyłana jest listem poleconym na adres korespondencyjny uczestnika.

§ 7

ORGANIZACJA ZAWODÓW II STOPNIA – OKRĘGOWYCH

1. Zawody II stopnia odbywają się jednocześnie, tj. w tym samym terminie we wszystkich Komitetach Okręgowych.
2. Zawody II stopnia odbywają się w miejscu ustalonym przez Komitet Okręgowy. O terminie i miejscu rozpoczęcia zawodów Komitet Okręgowy zawiadamia zakwalifikowanych uczestników oraz ich szkoły pisemnie co najmniej na 21 dni przed terminem zawodów.
3. Do zawodów II stopnia uczestnicy przystępują w okręgach, w których zostali zakwalifikowani do zawodów.
4. W uzasadnionych przypadkach Komitet Główny, w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym, może wyrazić zgodę na udział uczestnika w zawodach II stopnia w innym okręgu niż określony w pkt 3. Pisemny wniosek w tej sprawie uczestnik składa do Komitetu Głównego przynajmniej na 30 dni przed terminem zawodów II stopnia.
5. Uczestnikom zawodów II stopnia Komitet Okręgowy zapewnia zwrot kosztów podróży i – w miarę możliwości – wyżywienie.

6. Przed rozpoczęciem zawodów II stopnia jury może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
7. Do oceny prac Komitet Okręgowy powołuje jury.
8. Każda praca pisemna z zawodów II stopnia oceniana jest niezależnie przez co najmniej dwóch członków jury, przy czym wynik końcowy stanowi średnia arytmetyczna przyznanych ocen.
9. Jury dokonuje oceny prac z zawodów II stopnia na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań), który jest publikowany na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów, w terminie 10 dni od ich zakończenia, i sporządza protokół przebiegu tych zawodów według wzoru ustalonego przez Komitet Główny. Protokół ten z wszystkimi pracami Komitet Okręgowy przekazuje do Komitetu Głównego w terminie 14 dni od zakończenia tych zawodów.
10. Komitet Główny ma prawo weryfikacji wyników zawodów II stopnia. Weryfikacja ta dokonywana jest przez zespół powołany przez Komitet Główny.
11. Do zawodów III stopnia kwalifikowanych jest 100 uczestników, którzy uzyskali największą liczbę punktów w zawodach II stopnia. W przypadku gdy minimalna liczba punktów uprawniająca do zakwalifikowania się do zawodów III stopnia została przyznana więcej niż jednej osobie, a łączna liczba zakwalifikowanych uczestników do zawodów III stopnia w związku z tym przekraczałaby 100, o zakwalifikowaniu do tych zawodów decyduje w kolejności:
  - a) liczba punktów uzyskanych z pytań testowych,
  - b) liczba punktów uzyskanych za zadanie analityczne.
12. Decyzję o zakwalifikowaniu uczestników do zawodów III stopnia podejmuje Komitet Główny. Podaje on wyniki zawodów II stopnia do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej OWE w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”.
13. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom zawodów II stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do Komitetu Głównego w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników. Odwołanie składa się osobiście w siedzibie Komitetu Głównego lub przesyła listem poleconym (o zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data stempla pocztowego).
14. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, jego adres korespondencyjny, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz niezawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
15. Uczestnikom zawodów II stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Główny bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.

16. Przewodniczący Komitetu Głównego wraz z dwoma członkami zespołu weryfikacyjnego, o którym mowa w pkt 10, rozpatruje odwołanie w terminie nie dłuższym niż 10 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź na odwołanie przesyłana jest listem poleconym na adres korespondencyjny uczestnika.

§ 8

ORGANIZACJA ZAWODÓW III STOPNIA – CENTRALNYCH

1. Zawody III stopnia organizuje i przeprowadza Komitet Główny.
2. Uczestnicy zakwalifikowani do zawodów III stopnia zawiadamiani są pisemnie przez Komitet Główny o terminie i miejscu zawodów co najmniej na 21 dni przed ich rozpoczęciem.
3. Komitet Główny powołuje jury, którego zadaniem jest ocena prac uczestników zawodów III stopnia z części pisemnej oraz części ustnej.
4. Przewodniczący jury określa szczegółowe zasady pracy jury, w tym składy osobowe zespołów egzaminacyjnych w części ustnej i komisji odwoławczej.
5. Każda praca pisemna z zawodów III stopnia oceniana jest niezależnie przez co najmniej dwóch członków jury, przy czym wynik końcowy stanowi średnia arytmetyczna przyznanych ocen. Szczegółowe zasady oceny poszczególnych części zawodów III stopnia określa regulamin zawodów.
6. Jury dokonuje oceny prac z zawodów III stopnia na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań) i sporządza protokół przebiegu tych zawodów według wzoru ustalonego przez Komitet Główny. Minimum punktów kwalifikujące do indywidualnej części ustnej zawodów ustala jury.
7. Ogłoszenie wyników części pisemnej i listy uczestników zakwalifikowanych do indywidualnej części ustnej zawodów następuje o godz. 20 w dniu, w którym odbywa się część pisemna zawodów. W sytuacjach szczególnych jury może przesunąć termin ogłoszenia wyników.
8. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom części pisemnej zawodów III stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do przewodniczącego jury zawodów w ciągu 60 minut od momentu ogłoszenia wyników części pisemnej. Odwołanie składa się osobiście w sekretariacie jury.
9. Odwołanie musi zawierać dane osobowe uczestnika, nazwę i adres szkoły oraz merytoryczne uzasadnienie odwołania. Odwołania sformułowane w sposób ogólny lub bez wskazania konkretnego żądania oraz niezawierające merytorycznego uzasadnienia nie podlegają rozpatrzeniu.
10. Uczestnikom zawodów III stopnia przysługuje wgląd w ich prace w miejscu i terminie określonym przez Komitet Główny bez możliwości sporządzania fotokopii i odpisów pracy.
11. Komisja odwoławcza, składająca się z przewodniczącego jury i dwóch członków jury, rozpatruje odwołanie niezwłocznie, lecz w terminie nie dłuższym niż

do czasu rozpoczęcia części ustnej zawodów. Rozpatrzenie odwołania następuje poprzez odnotowanie decyzji bezpośrednio na pracy wraz z krótkim pisemnym uzasadnieniem.

12. Zawody w części ustnej odbywają się w trzyosobowych zespołach egzaminacyjnych składających się z członków jury.
13. Przebieg części ustnej zawodów może być rejestrowany za pomocą urządzeń nagrywających dźwięk oraz obraz.
14. Uczestnicy części ustnej nie mogą wносить ze sobą do sali egzaminacyjnej żadnych pomocy naukowych i dydaktycznych (w tym notatek lub konspektów), oprócz wymienionych w § 5 pkt 9. Papier do przygotowania konspektu odpowiedzi jest udostępniany uczestnikowi przez członków jury po wejściu na salę egzaminacyjną.
15. W czasie trwania części ustnej zawodów w sali egzaminacyjnej przebywają wyłącznie członkowie jury, obsługa techniczna zawodów i nie więcej niż trzy egzaminowane osoby.
16. Każdy członek jury dokonuje oddzielnej punktacji odpowiedzi uczestnika, przy czym końcową ocenę uzyskaną przez uczestnika zawodów z części ustnej stanowi średnia arytmetyczna punktacji wystawionej przez poszczególnych egzaminatorów po zaokrągleniu do pełnego punktu w górę.
17. Uczestnikom części ustnej zawodów III stopnia nie przysługuje możliwość odwołania się od wyników.
18. Trzydziestu uczestników zawodów III stopnia, którzy uzyskali najwyższą łączną liczbę punktów, otrzymuje tytuł laureata. Pozostali uczestnicy zawodów III stopnia uzyskują tytuł finalisty, z zastrzeżeniem pkt 19.
19. Warunkiem uzyskania tytułu finalisty jest przystąpienie do zawodów III stopnia w terminie i miejscu ogłoszonym przez Komitet Główny i uzyskanie z części pisemnej zawodów minimum 30% łącznej liczby punktów do zdobycia.
20. Decyzje o przyznaniu tytułu laureata i finalisty OWE podejmuje Komitet Główny na podstawie protokołu jury. Decyzja Komitetu Głównego jest ostateczna.
21. W przypadku równej największej łącznej liczby punktów uzyskanej przez kilku uczestników o zwycięstwie (zajęciu I miejsca) decyduje w kolejności:
  - a) liczba punktów uzyskanych z pytań testowych,
  - b) liczba punktów uzyskanych za zadanie analityczne,
  - c) łączna liczba punktów z części pisemnej zawodów.
22. Zasady wymienione w pkt 21 stosuje się również do:
  - a) ustalenia kolejności miejsc zajętych przez wszystkich laureatów,
  - b) wskazania trzydziestego – ostatniego – uczestnika zawodów, który uzyskuje tytuł laureata,

- c) wskazania ostatniego uczestnika, który jest kwalifikowany do części ustnej, w przypadku gdy liczba osób z minimalną liczbą punktów uprawniającą do zakwalifikowania do tej części zawodów byłaby większa niż 4 osoby.
23. Uczestnikom zawodów III stopnia Komitet Główny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży.
24. Lista laureatów i finalistów OWE ogłaszana jest w dniu zakończenia części ustnej zawodów i publikowana jest na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów.

§ 9

KONKURSY O NAGRODĘ SPECJALNĄ

1. Komitet Główny może zorganizować konkurs o nagrodę specjalną w porozumieniu ze sponsorem (partnerem) deklarującym przyznanie takiej nagrody.
2. Skład kapituły nagrody specjalnej, sposób wyłonienia najlepszych prac na zadany temat konkursowy oraz rodzaj i wysokość nagrody ustalane są pomiędzy Komitetem Głównym a sponsorem (partnerem).
3. Decyzja kapituły nagrody specjalnej o przyznaniu nagrody jest ostateczna. W szczególnych sytuacjach kapituła nagrody specjalnej może odstąpić od jej przyznania.

§ 10

NAGRODY I UPRAWNIENIA

1. Komitet Główny wydaje laureatom i finalistom OWE zaświadczenia według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Uczestnicy zawodów I, II i III stopnia, którzy uzyskali najlepsze wyniki, mogą otrzymać nagrody i wyróżnienia przyznawane odpowiednio przez Komisje Szkolne, Komitety Okręgowe i Komitet Główny w ramach dostępnych środków.
3. Uprawnienia przysługujące laureatom i finalistom OWE w zakresie zwolnienia z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik ekonomista, technik handlowiec, technik rachunkowości i technik administracji (stary egzamin) oraz w zawodzie technik organizacji reklamy, technik administracji, technik rachunkowości, technik handlowiec i technik ekonomista (nowy egzamin) określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacji w zawodzie (Dz. U. z 2015 Poz. 673).
4. Laureaci oraz finaliści OWE przy ubieganiu się o przyjęcie na studia wyższe posiadają uprawnienia określone w uchwałach senatów poszczególnych uczelni zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
5. Komitet Główny może przyznać nagrodę „Za popularyzację wiedzy ekonomicznej oraz wyróżniającą się opiekę naukową nad uczestnikami OWE” nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach OWE.

6. Komitet Główny może przyznać nauczycielom, którzy przygotowawali laureatów do udziału w OWE, nagrody inne niż te, o których mowa w pkt 5.

§ 11

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Informacje o organizacji, terminach przeprowadzenia zawodów poszczególnych stopni oraz zasadach udziału w OWE przesyłane są przez Komitet Główny do kuratoriów oświaty.
2. Dyrektorzy szkół zobowiązani są na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. nr 13, poz. 125 z późn. zm.) do przekazywania wszystkim uczniom informacji, o których mowa w pkt 1.
3. Administratorem danych osobowych przetwarzanych w ramach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne z siedzibą w Warszawie (ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa)
4. Szkoła, dokonując zgłoszenia udziału w zawodach OWE, przyjmuje do wiadomości treść niniejszego regulaminu i zobowiązuje się go przestrzegać.
5. Każdy uczestnik, przystępując do zawodów szkolnych i składając własnoręczny podpis na otrzymanym zestawie pytań (zadań), oświadcza jednocześnie, że zapoznał się z regulaminem OWE, akceptuje go i zobowiązuje się do jego przestrzegania. Warunkiem przystąpienia do zawodów OWE jest wyrażenie zgody na przetwarzanie i nieodpłatne wykorzystywanie danych osobowych uczestnika przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Komitet Główny i Komitet Okręgowy dla celów postępowania kwalifikacyjnego, dokumentowania przebiegu OWE i sprawozdawczości, a także na publikowanie sprawozdań z przebiegu i wyników zawodów poszczególnych stopni OWE (bez względu na formę). Organizator OWE – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – może ujawnić i przekazać podmiotom trzecim dane osobowe i wizerunek uczestnika OWE w celach informacyjnych związanych z jej organizacją i przebiegiem za pomocą środków masowego przekazu, w tym mediów elektronicznych.
6. Wydatki poniesione przez organizatora OWE na uczestnictwo w zawodach poszczególnych stopni Olimpiady, które z przyczyn zawinionych przez uczestnika nie podlegają rozliczeniu z dotacji przyznanej na organizację Olimpiady, obciążają uczestnika OWE.
7. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem decyzje podejmuje Komitet Główny.

prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska
prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

PROGRAM OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

1. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej obejmuje dziedzinę nauk ekonomicznych w następujących dyscyplinach naukowych: ekonomia, finanse oraz nauki o zarządzaniu.
2. Celem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest upowszechnianie nauki o gospodarce wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Znajomość podstawowych praw i kategorii ekonomicznych, jak również procesów i mechanizmów występujących w gospodarce jest przydatna każdemu przy podejmowaniu wielu decyzji, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym. Upowszechnianie wiedzy ekonomicznej sprzyja szeroko rozumianej przedsiębiorczości młodego pokolenia. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć edukacyjnych, których celem jest inwestowanie w kapitał ludzki, stanowiący podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego i postępu społecznego.
3. Program Olimpiady skorelowany jest z podstawą programową przedmiotów realizowanych w szkołach ponadgimnazjalnych (zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych), a w szczególności: ekonomii, podstaw przedsiębiorczości, podstaw statystyki, zasad rachunkowości, marketingu, elementów prawa gospodarczego, ekonomiki przedsiębiorstw, finansów i bankowości oraz analizy ekonomicznej.
4. Program Olimpiady obejmuje zagadnienia z wiodących przedmiotów (wiedzy zawodowej) dla uczniów kształcących się w zawodzie: technik ekonomista, technik rachunkowości, technik administracji, technik organizacji reklamy i technik handlowiec.
5. Program Olimpiady obejmuje także wybrane zagadnienia zawarte w programach przedmiotów wymienionych w pkt 3, które wykładane są w szkołach wyższych.
6. Program Olimpiady składa się z sześciu głównych bloków tematycznych:

Mikroekonomia

Przedmiot badań ekonomii, narzędzia analizy ekonomicznej: teorie, prawa i modele ekonomiczne, granica możliwości produkcyjnych, teoria rynku, mechanizm rynkowy i równowaga rynkowa, teoria wyboru gospodarstwa domowego, teoria przedsiębiorstwa, teoria kosztów, równowaga i decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa, struktury rynkowe – rynek doskonale konkurencyjny, absolutny monopol, konkurencja monopolistyczna i oligopol, rynek czynników wytwórczych, ekonomiczna rola państwa w gospodarce, zawodność rynku i państwa.

Makroekonomia

Podstawowe pojęcia makroekonomii, produkt i dochód narodowy, oszczędności i inwestycje, wzrost i fluktuacje gospodarcze, cykl koniunkturalny, globalny popyt i globalna podaż, bezrobocie, system pieniężny i inflacja, bankowość centralna i polityka pieniężna, budżet państwa i polityka fiskalna, makroekonomia gospodarki otwartej, handel międzynarodowy i kursy walutowe, międzynarodowe korzyści komparatywne i protekcjonizm, międzynarodowy system finansowy i walutowy, gospodarka światowa,

globalizacja procesów gospodarczych, wspólny obszar walutowy oraz europejska unia gospodarcza i walutowa.

Polityka gospodarcza

Podstawowe pojęcia związane z polityką gospodarczą (ekonomiczną), uwarunkowania, cele i dziedziny polityki gospodarczej, polityka ekonomiczna a planowanie gospodarcze, polityka rozwoju gospodarczego, polityka strukturalna, polityka przemysłowa, polityka rolna, polityka regionalna, polityka ochrony środowiska, polityka społeczna, polityka naukowa i innowacyjna, polityka inwestycyjna, polityka pieniężna, polityka budżetowa, regulowanie rynku pracy, dochodów i cen, polityka współpracy gospodarczej z zagranicą, transformacja gospodarcza w Polsce, Unia Europejska – struktura instytucjonalna i zasady funkcjonowania, unia walutowa.

Podstawy finansów

System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej, internacjonalizacja i globalizacja systemu finansowego, system bankowy, międzybankowy rynek pieniężny, rynek kapitałowy, fundusze i instytucje wspólnego inwestowania, rynek walutowy, rynek instrumentów pochodnych, rynek ubezpieczeniowy, system płatniczy, system budżetowy państwa, system finansowy jednostek samorządu terytorialnego, fundusze celowe, pomoc publiczna, polityka fiskalna, dług publiczny, zachowania podmiotów sfery realnej (gospodarstw domowych i przedsiębiorstw) na rynkach finansowych.

Finanse przedsiębiorstw

Cele współczesnego przedsiębiorstwa, źródła finansowania przedsiębiorstwa, planowanie finansowe, pozyskiwanie kapitałów i kształtowanie ich struktury, instrumenty zarządzania finansami, analiza finansowa w zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa, zewnętrzne uwarunkowania decyzji finansowych, ocena sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, planowanie i ocena opłacalności przedsięwzięć inwestycyjnych, koszt kapitału przedsiębiorstwa, zarządzanie kapitałem obrotowym w przedsiębiorstwie, rynek kapitałowy w procesie zarządzania finansami przedsiębiorstwa, emisja papierów wartościowych, leasing, łączenie przedsiębiorstw, międzynarodowe aspekty zarządzania finansami firmy, elementy inżynierii finansowej, sprawozdania finansowe przedsiębiorstw.

Zarządzanie

Strategie i koncepcje zarządzania, proces podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem, praca menedżera i przedsiębiorcy, uwarunkowania rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, biznesplan i jego narzędzia, projekty, innowacje i technologie informacyjne, konkurencja i konkurencyjność, zarządzanie zespołami ludzkimi, relacje interpersonalne i komunikowanie się, marketing i kształtowanie relacji z klientem, współpraca przedsiębiorstw z innymi podmiotami (w tym organizacjami otoczenia biznesu i samorządem terytorialnym), przedsiębiorczość międzynarodowa, odpowiedzialność społeczna i etyka biznesu.

LITERATURA I ŹRÓDŁA WIEDZY ZALECANE W PRZYGOTOWANIACH DO XXXI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Literatura podstawowa*

1. N.G. Mankiw, M.P. Taylor, *Mikroekonomia i Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
2. B. Winiarski (red.), *Polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
3. S. Owsiak, *Finanse*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
4. W. Gabrusewicz, *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Teoria i zastosowanie*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2014.
5. R.W. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
6. G. Konat, T. Smuga (red.), *Paradoksy ekonomii, Rozmowy z polskimi ekonomistami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.

II. Literatura związana z hasłem przewodnim XXX edycji Olimpiady

1. B. Liberda, E. Kwiatkowski (red.), *Determinanty rozwoju Polski. Rynek pracy i demografia*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.
2. E. Kwiatkowski, *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
3. M. Ford, *Świt robotów. Czy sztuczna inteligencja pozbawi nas pracy?* CDP.pl, Warszawa 2016.
4. J. M. Szaban, *Rynek pracy w Polsce i w Unii Europejskiej*, wydanie 2, Difin, Warszawa 2016.
5. Z. Wiśniewski, K. Zawadzki (red.), *Aktywna polityka rynku pracy w Polsce w kontekście europejskim*, wyd. WUP, UMK, Toruń 2010.

III. Literatura uzupełniająca

1. S. Owsiak, *Finanse publiczne. Współczesne ujęcie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
2. H. Hazlitt, *Ekonomia w jednej lekcji*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa 2011.
3. G. Firlit-Fesnak, M. Szyłko-Skoczny (red.), *Polityka społeczna. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.

* Wykaz literatury podstawowej obejmuje następujące dziedziny: teoria ekonomii, polityka gospodarcza, finanse, analiza finansowa oraz organizacja i zarządzanie.

4. J. E. Stiglitz, *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
5. T. Piketty, *Ekonomia nierówności*, Krytyka Polityczna, Warszawa 2015.
6. A. Moździerz, *Nierównowaga finansów publicznych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2008.
7. S.A. Nyce, S.J. Schieber, *Ekonomiczne konsekwencje starzenia się społeczeństw*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
8. E. Kwiatkowski, E. Kryńska, *Podstawy wiedzy o rynku pracy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.
9. M. Frączek (red.), *Polityka rynku pracy. Teoria i praktyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2016.
10. T. Boeri, J. van Ours, *Ekonomia niedoskonałych rynków pracy*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.

IV. Pozostałe źródła wiedzy

W procesie przygotowania do Olimpiady należy uwzględnić informacje o bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i na świecie.

1. Prasa codzienna – np.: „Rzeczpospolita”, „Gazeta Prawna”, „Puls Biznesu”, „Parkiet. Gazeta Giełdy”.
2. Czasopisma ekonomiczne – np.: „Ekonomista”, „Gospodarka Narodowa”, „Bank i Kredyt”, „Gazeta Bankowa”.
3. Akty prawne (<http://isap.sejm.gov.pl/index.jsp>).
4. Krajowe i zagraniczne raporty oraz analizy statystyczne.
5. „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” – do pobrania z witryny www.pte.pl.
6. Portale internetowe o tematyce ekonomicznej – wykaz elektronicznych źródeł ekonomicznych znajduje się na stronie internetowej Olimpiady (owe.pte.pl). V. Pytania z poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

V. Pytania z poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Jako materiał pomocniczy w przygotowaniach do zawodów proponujemy wykorzystać pytania testowe i zadania z poprzednich edycji Olimpiady. Stanowią one uzupełnieniem wyżej wskazanych źródeł. Od XXI edycji Olimpiady wszystkie zestawy pytań wraz z odpowiedziami są zamieszczane na stronie internetowej Olimpiady (www.owe.pte.pl). Zachęcamy też do skorzystania z interaktywnej aplikacji (quizu) do rozwiązywania pytań testowych, która znajduje się na stronie internetowej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej na portalu społecznościowym Facebook (www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej).

PODSUMOWANIE XXX OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2016/2017 została przeprowadzona XXX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Jej hasłem przewodnim było „Państwo a gospodarka”. Honorowy patronat nad jubileuszową edycją Olimpiady objął Prezes Narodowego Banku Polskiego prof. dr hab. Adam Glapiński.

Do udziału w zawodach XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zgłosiło się 11 576 uczniów z 792 szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski. Od pierwszej edycji Olimpiady, w roku szkolnym 1987/1988, wzięło w niej udział ponad 320 tys. uczniów. Pierwszy etap (zawody szkolne) XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej został przeprowadzony w zgłoszonych do zawodów szkołach ponadgimnazjalnych w dniu 9 listopada 2016 r.

Zawody II stopnia (okręgowe) XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyły się 13 stycznia 2017 r. Do tego etapu zawodów zakwalifikowanych zostało łącznie 881 najlepszych uczestników wyłonionych w zawodach szkolnych. Reprezentowali oni 304 szkoły ponadgimnazjalne.

Zawody III stopnia (centralne) Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej po raz drugi odbyły się w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Exploris w Serocku k. Warszawy. Decyzją Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej do tego etapu zakwalifikowanych zostało 100 uczniów z 56 szkół. Tradycyjnie III stopień (centralny) Olimpiady miał charakter dwudniowych zawodów. Odbyły się one w dniach 1 i 2 kwietnia 2017 r.

Pierwszego dnia zawodów uczestnicy zmierzli się z częścią pisemną obejmującą: pytanie opisowe o charakterze ogólnym nawiązującym do hasła przewodniego Olimpiady, zadanie analityczne i 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru. Pozwoliła ona na wyłonienie 60 najlepszych uczniów, którzy następnego dnia przystąpili do części ustnej zawodów finałowych.

Zwycięzcą XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej został Piotr Ciepliński z Liceum Akademickiego w Zespole Szkół UMK w Toruniu. Drugie miejsce zajęła Alicja Okapa z I Liceum Ogólnokształcącego im. S. Staszica w Lublinie. Na trzecim miejscu znalazł się Przemysław Karpisz z V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego w Krakowie.

Dwudniowe finały pozwoliły na wyłonienie 30 laureatów z 24 szkół. Lista laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest dostępna na stronie internetowej owe.pte.pl.

Wśród szkół, których uczniowie uczestniczyli w zawodach jubileuszowej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej najlepsze okazały się: V Liceum Ogólnokształcące im. A. Witkowskiego w Krakowie (3 laureatów, 5 finalistów), Liceum Akademickie w Zespole Szkół UMK w Toruniu (1 laureat, 3 finalistów).

W przeddzień zawodów III stopnia (centralnych) – 31 marca 2017 r. – uczestnicy i ich opiekunowie spotkali się z prof. dr hab. Adamem Glapińskim – Prezesem Narodowego Banku Polskiego. W trakcie wizyty w banku centralnym mieli oni okazję wysłuchać wykładu Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz odbyć krótką dyskusję na temat najważniejszych problemów gospodarczych Polski i świata. Dodatkowo, niezależnie od rywalizacji w ramach zawodów III stopnia, w sobotnie popołudnie prof. dr hab. Jerzy Wilkin wygłosił wykład adresowany do finalistów i ich opiekunów nawiązujący do hasła przewodniego XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Uroczyste zakończenie XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej z udziałem laureatów Olimpiady i ich opiekunów naukowych odbyło się 9 czerwca 2017 r. w Warszawie w Ministerstwie Rozwoju. Gospodarzem spotkania był Wicepremier i Minister Rozwoju i Finansów Mateusz Morawiecki. Ponadto w uroczystym zakończeniu udział wzięli: przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej i Narodowego Banku Polskiego, dyrektorzy najlepszych szkół oraz przedstawiciele mecenasów Olimpiady. Uczestniczący w spotkaniu w Ministerstwie Rozwoju goście mogli wysłuchać interesującego wykładu wygłoszonego przez Wicepremiera Mateusza Morawieckiego dotyczącego roli państwa w gospodarce.

Nagrody Wiceprezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej i Ministra Rozwoju i Finansów otrzymali:

- Piotr Ciepliński z Liceum Akademickiego w Zespole Szkół UMK w Toruniu – zwycięzca XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej,
- Alicja Okapa z I Liceum Ogólnokształcącego im. S. Staszica w Lublinie – laureatka II miejsca,
- Przemysław Karpisz z V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego w Krakowie – zdobywca III miejsca.

Ponadto, zwycięzca XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej otrzymał nagrodę Prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Na spotkaniu w Ministerstwie Rozwoju wszyscy laureaci XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich opiekunowie otrzymali dyplomy, nagrody pieniężne oraz rzeczowe. Wśród nagród przeznaczonych dla laureatów znalazły się m.in.: wysokiej klasy notebooki, nagrody pieniężne, książki o tematyce ekonomicznej oraz staże. Wykaz sponsorów i szczegółowe zestawienie nagród przyznanych laureatom są zamieszczone w informatorze oraz na stronie internetowej Olimpiady.

Pomyślna realizacja tak wielkiego i złożonego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, nie byłaby możliwa bez zaangażowania i pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli przedmiotów ekonomicznych i pokrewnych. Byli oni głównymi organizatorami zawodów szkolnych, a przede wszystkim przygotowali młodzież do Olimpiady. Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej stara się również doceniać zaangażowanie i poniesiony trud nauczycieli. Stąd też, opiekunowie laureatów otrzymali nagrody pieniężne oraz zestawy książek o tematyce ekonomicznej.

Należy podkreślić, że rywalizacji olimpijskiej towarzyszy szereg działań o charakterze edukacyjnym. Obejmują one wykłady i seminaria dla uczestników zawodów i ich opiekunów naukowych, a także nieodpłatne przekazywanie książek o tematyce ekonomicznej na zawodach II i III stopnia.

Podsumowując jubileuszową Olimpiadę warto przywołać jeszcze jedną liczbę – 200 000 zł. Jest to łączna wartość nagród przyznanych w trakcie zawodów XXX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Tradycyjnie w dniu uroczystego zakończenia rywalizacji olimpijskiej odbyło się także spotkanie laureatów, ich opiekunów naukowych i dyrektorów najlepszych szkół na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Jego gospodarzem był Wiceprezes Zarządu Giełdy Michał Cieciorński. W trakcie wizyty na GPW w Warszawie olimpijczycy mogli zapoznać się z budynkiem giełdy oraz poznać jej historię. Ponadto, Norbert Bąk z Zespołu ds. Kontaktów z Interesariuszami GPW przedstawił laureatom prezentację na temat „GPW na tle giełd środkowoeuropejskich”.

Więcej informacji o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć na naszej stronie internetowej

owe.pte.pl

- zawsze aktualne informacje na temat bieżących wydarzeń związanych z zawodami
- przewodnik po elektronicznym formularzu zgłoszenia udziału szkoły w Olimpiadzie
- wykaz literatury oraz uzupełniających źródeł wiedzy
- pytania z poprzednich edycji Olimpiady wraz z prawidłowymi odpowiedziami
- wykaz uczelni stosujących preferencje w postępowaniu rekrutacyjnym dla laureatów i finalistów Olimpiady
- statystyki dotyczące zawodów
- sylwetki wszystkich dotychczasowych zwycięzców Olimpiady
- galerie zdjęć
- forum dyskusyjne i wiele innych!

* * *

Zapraszamy też do odwiedzenia profilu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej na portalu społecznościowym Facebook

www.facebook.com/OlimpiadaWiedzyEkonomicznej

PATRONAT HONOROWY

MINISTERSTWO
ROZWOJU

MECENASI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

NBP

Narodowy Bank Polski

AKADEMIA
LEONA KOŹMIŃSKIEGO

Bank BPS
Grupa BPS

FORMSOFT®
Software Systems

MENNICA
POLSKA

ISTNIEJE OD 1766 R.

Fundacja

PWE

Stowarzyszenie Księgowych
w Polsce